

ПОЧЕЦИ МЕТАЛУРГИЈЕ НА БАЛКАНУ

Борислав Јовановић: РУДНА ГЛАВА НАЈСТАРИЈЕ РУДАРСТВО БАКРА НА ЦЕНТРАЛНОМ БАЛКАНУ, Музеј рударства и металургије Бор — Археолошки институт Београд 1982.

Монографија »Рудна Глава настарије рударство бакра на централном Балкану« изашла је 1982. год. у издању Музеја рударства и металургије — Бор и Археолошког института — Београд. Књига је штампана у 1000 примерака, на 154 стране, са исцрпним резимеом на немачком језику. Илустрована је са 28 црно-белих фототабли, 12 графичких прилога и великим бројем цртежа појединачних налаза. Аутор монографије је проф. др Борислав Јовановић, наш истакнути стручњак за преисторијску археологију и директор Археолошког института у Београду.

Монографија, о којој је реч, третира до сада мало познату област преисторијског рударства и металургије на централном Балкану. Поред археолошке проблематике, монографија садржи и прилоге из области рударства, металургије, техно-хемије и минерологије како стручњака из земље тако и из иностранства.

Археолошка проблематика је данасстогодишњег истраживања на локалитету »Рудна Глава« код Мајданпека, изложена је у шест поглавља. После исцрпног историјата самог рудника халкопирита и магнетита Рудна Глава, аутор прелази на

опис услова под којима је дошло до првих јасних показатеља да на овом месту треба очекивати и трагове далеко старијег преисторијског рудника.

Резултате својих дугогодишњих истраживачких радова, Борислав Јовановић је изложио систематски, са великим бројем географских карти, планова и фотографија. На овим прилозима приказан је како распоред преисторијских налазишта овог типа, тако и богата документација која се односи на јамски коп у самом руднику »Рудна Глава«. Посебну пажњу скрећу на себе детаљно публиковане оставе у којима су нађени предмети утилитарне и култне намене.

У другом поглављу ове едиције каталонски је обрађен комплетан покретни археолошки материјал. Аутор каталога, З. Станојевић је обрадила камени, коштани и керамички материјал поштујући све законитости савременог приступа археолошкој грађи, дајући, поред описа предмета, њихове димензије и разврставајући их при томе у групе према месту њиховог налаза. Каталог је богато илустрован цртежима предмета који недвосмислено говоре о њиховој припадности, јасно их опредељујући у позне етапе винчанске културне групе.

Остала поглавља, ове изванредно интересантне публикације, баве се проблематиком технолошког процеса добијања руде од отварања окна до њене сепарације, а затим третирају целокупну проблематику експлоатисања бакарне руде на територији Европе у периоду позног неолита и почетка бакарног доба.

О томе да рудник бакра »Рудна Глава« није био коришћен само у најранијем периоду металуршког развоја на централном Балкану, говори и поглавље о коришћењу овог налазишта и у античком периоду. В. Кондић, као аутор овог последњег археолошког прилога, представио је читаоцу налазе

који се могу приписати рударској делатности из епохе познатог римског царства.

Посебан додатак овој комплексној едицији представља низ прилога из интердисциплинарних наука, које путем физичко-хемијских и других анализа значајно доприносе употпуњавању опште слике о овом, за сада најстаријем, руднику бакра на централном Балкану.

Богати списак литературе и исцрпне напомене чине да ово дело буде погодно штиво како за бројне стручњаке археолошких и техничких наука, тако и за заинтересованог лаика.